

Tallinna Teataja

Teatmetus ja talitus:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Rekade aadress:
"Tall. Teataja", Tallinn.
Rõnnetraat:
Teatmetaja — 285.
Teatmetus ja talitus — 281.
Teatmetaja kōnet: H. 12—1.
Arhiivi kōnet: tella 8—1.

Teatmetiste hinnad:
Postiga:
1 kuu peale . . . 75 marka
2 " " " " . . . 150 " "
3 " " " " . . . 225 " "
Ise talitusest ära viies:
1 kuu peale . . . 68 marka
2 " " " " . . . 136 " "
3 " " " " . . . 204 " "
Mõljamaale kuus 100 mtl.
Aadressi muutmise 10 mtl.

Reakutuste hinnad:
Kuulutus ühes 3 mtl. m/m
Esimesel 5 " "
Sisem. ühes 6 " "
Rõhutatim. kuulutus 75%
odavamad.
Teatmetiste, mis alla ühe reja-
tusepõhja ja tarvitamata jää-
vad, alal ei hoita. Suuremad
rejakutused jagatakse ainult ühe
taga, kui sellest murti laadus.
Rejakutused pead saama täielik
nimi ja aadressid alla olema.

Üksik nummer 3 marka.

1 r. 16.

Esmaspäeval, 3. aprillil 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastakäik.

Täna kell 5 p. l. Riigikogu koosolek.
Valti-Wene konverentsi lõpu protokoll.
**Laura elanikkude protesti Laura ühendamise vastu Päti-
maaga.**

Põhja-Eesti põllumeeste kassakassa koosolek.
Wenemaa tunnustamise tingimised.
Petrogradis arreteeritakse mõljamaalasi, et Wene delegatsiooni julgeolekut Genuas kind-
lustada.
Ameerika laevandustöölise streik alganud.
Rõik Washingtoni konverentsil tehtud lepingud kinnitatud.
Naskeid lumetõrjujaid Inglismaal.
Austria eksleiser surunud.

Viimased teated.

Wenemaa tunnustamise tingi- mised.

Berliin, 1. aprillil. Nagu „Daily Te-
legraph“ kirjutab, ei ole ekspertide raportis
Genua konverentsi kohta nimetatud nõuko-
gude Wenemaa de jure tunnustamist. Nõu-
kogude Wenemaa mõetaksse mas-
tu rahvasteliitist ainult siis,
kui ta täidab teatud tingimised,
ühesartatud erawaranduse jul-
geoleku kindlustamine. Põnnakse
ette nimetada komisjoni Wene mõlgade
küsimuse arutamiseks. Wenemaa mõimali-
kust kiire ülessehitamise kindlustamiseks ka-
watsetakse jaotada Wenemaa ise-
äralistesse piirkondadesse. Ede-
si seletab ekspertide komisjoni, et kõik kuni-
litub abindud walumata parandamiseks ja
kõigendusele kaubanduse alal tuleb lugeda ka-
hulitust ja peab sellepärast kõrvaldama.
E.M.

Nõukogude Wene randtee-kon- fessioonid.

Beterburis peetakse läbirääkimisi mõlja-
maalastele konfessioonide andmise kohta.
Luuga-Dudoma raudtee liini ehitamiseks.

Siri-Üsteri leping.

London, 31. märtsil. Reuter. Eila tehtud
Siri kofkuleppe kohta ütles Churchill alam-
kojas, temal olla täielik usaldus allakirjuta-
jate heaske tahtmisel, kuid vähem usku-
mat ta, kas nad suudavad teostada seda,
mis soovitakse. Churchill ütles veel, et
Briti kofkustused kindlustada Üsteri digusi
ja kaitsta teda, on kohesordseks muutunud.
Nüüd, kus ülemkoda ja alamkoda on dienda-
nud kõik lahutamiseks Siri lepingu asjus,
kinnitas kinnikas täna lepingu. E.M.

Ühisriikide okkupatsioonivõrgude kulude kat- mise asjus.

London, 31. märtsil. „New York“ Gera-
dile“ teatati Prantsuse rahameeste ringkon-
dast, et Ühisriikide nõudmine Rheinimaa
sõjamõrgde ülespidamiseks kulude katmise asjus
wastu mõetaks. Liitlased olla nõus Ühisriike
toetama Sakamaalt makstude sissenõudmises,
iseäranis naturras. E.M.

Ameerika sõkalewanduste streik alganud.

Berliin, 31. märtsil. Ameerika sõkale-
wanduste streik on juba alganud Ohios ja
Minosias. E.M.

Sport.

Jalgpalli hooaja algus?

Esimest jalgpalli mõistlust peeti meil ju-
ba mõõdalainud pühapäeval, mil plats alles
lumega kaetud oli.

Mängu õhutamiseks olid seekord reidil wi-
hivate inglise kaubalaemade madrused, was-
tumängijaks oli „Kalevi“ sega meeskond.

Inglased näidid õige nõrkade wastastena
olewat. Ooolide arvu, mis „Kalevi“ ka-
faks mulli wastu kujunes, ei ole mõimalist
teada, sest walekohtunik Alkel, kelle poolt ta-
gajärje saamiseks pöörasime, ei teadnud was-
tust anda. Arwas aga, et neid mõis umbes
viie ja kümne wahel olla. —efi—

Tartu-Tallinna Y. M. C. A.-de waheline mõistlus.

Raupäeval peeti kohaliku Y. M. C. A.
mõimlemise saalis mõistlust Tartu ja Tal-
linna Y. M. C. A.-de kurfantide wahel.
Mõistlustawasse olid mõetud: Waba mõim-
lemine, mõimlemine roobaspulil, kartuli
jooks, hooja kõrgushüpe ja mängud. (Tortu-
ja mõrkpall).

Wabamõimlemises, kus kummagi linna
poolt 12 mõimlejat esines, tundus Tartu
mõimlejatel rohkem kofkharjutamist, kuna
Tallinna mõimlejate esinemine mõrdlemise
kirju pildi andis. Harjutus jäi wabest täit-
ja arusaamatuseks, mis sellest tuli, et iga
teine kolmas mees harjutust isepoole tegi.
Et aga tallinlased endi harjutusi flaweri-
saatel, kuna tartlased lihtsalt juhataja luge-
mise järele, tegid (ja ainult pooliku harju-
tuse, mis wäljasaadetud instruktioone eba-
digest arusaamisest tuli), tunnustati mõimle-
mismõistlust tühjaks, jättes seda ainult de-
monstratsiooniks.

Kartuli jooks (8 kartulit), millest 8
meeft oia mõttis (kummagist linnast 4), paa-
leld lõpumõistluste 8 Tallinna ja üts Tartu

esitaja, kes aga lõpumõistluste poolelt jättis,
mõistluste ajal kindlud wile tõttu, mida ta
tagajärjekumise määgiks pidas, kuna tallin-
lased lõpuni jooksid.

Kõrgushüppes on täielikud peremehed
tartlased, kellest kaks meest 160 ft. üle-
hüppawat (ilma trampliinita ja üle lati),
kuna tallinlased juba 150 ft. peal maha
jääwad.

Sellewastu on mängud jällegi Tallinna
eriala. Mõrkpalli (volley) mõidamad tallin-
lased tagajärgedega 15:3 ja 15:9, kortpalli
(basket) 4:0 ja 9:0.

Kartuli jooks omas Tallinn 8 punkti,
Tartu jäi ilma; hüpetes oli Tartu 8, Tal-
linnal 1 punkt.

Ei tahaks siin mõõda minna peakohtuni-
kust mr. Kofsi'ist, kes käitja omal kohal ei
olnud, olles oialt erapoolik, oialt liig hoo-
letu. Mii ei lubanud ta tartlastele, kui
juba Tallinna hüppajad maha jäid, edasi
hüpata seft... aega olla wähe. Hüpata —
endi mõimisi näidata ei lubatud tartlasti
„aja puudusel“, pärast oli aega küll nalja-
sifilisi kinopilte — näidata.

Peakohtunik ei teadnud mõistluste ajal kel-
lel on õigus hüpata, kellel mitte hüpata ja
oli sunnitud seda mõistustele jätta.
—efi—

Tallinna kesskoolide waheline spordiring te- gewust alustanud.

Raupäeval 1. aprillil oli linna poegl.
gümnaasiumi ruumidesse Tallinna kesskooli-
de wahelise spordiringi asutamise peakoos-
olek kofku kutsutud. Koosolekule olid tulnud
esitajad kolmeteistkümnest kohalikuft koolist,
ning spordi organisatsioonidest. Koosolekul
arutati spordi elusje puutumaid ja uue asu-
tatava spordiühingu tulewasse tegevusesse
puutumaid küsimusi. Waliti ajutine juhatus,
mille moodustawad hrab Rubli, Ruul, Rurg,
Wichmann ja weti Omm.
Kuna Tallinna koolinooruse liidus juures

Papi Strandmann: „Mida tegasem wesi, seda parem meile
— see on ita tõderatonna faktita olund.“

Uuestiawatud riidetauplusest

— ostate Teie —

omale kaubad kõige odawamalt. Igapäew
uute hooajakaupade juuretulek. Walit suur!

„Estonia“ teatrimajas nr. 10.

Spordi osakond praegu nähtawasti wiimaste
nud, on uus kesskoolide waheline spordiühing
eitelunud sünnimuse puhul liitwideru-
ihte koondaw organisatsioon. Kesskoolide
wahelise spordiringi peakoosolek kutsutakse
kofku armatamasti tulewal pühapäeval, kus
ta uue spordiselti tegemise kawa lähemale
kõpitusele tuleb.

Sõjaringlõnnatõhtust.

Dma naise armukese maha lastnud.

1. oktoobri õõjel m. a. ilmus kriminaal
politseisje sõjamõe triiffoja abijuhataja
sõjamõe ametnik Aleksander Taska ja teatas,
et umbes paar tundi tagasi Weereni täna-
wal oma naise armukese August Linbergi
revolvrist maha lastnud. Nõja uurimisel
selgus, et August Linberg tulnud tänawal
Taska naise emaga, neile liginud j. amet-
nik Taska ja kui nad teda politseiniitu kinni
kõskinud pidada, kes armanud et Taska nei-
le kallale kipub, tõmmanud wiimane taskust
revolvrit ja lastud kaks pauku Linbergi
peale, kes peast tabatult maha langes, Lin-
berg toimetati haigemajasse, kus ta järgmi-
sel päeval ära suri.

Taska seletas kohtus, et ta äritatud ole-
kus lastud, ilma et tahtmist olnud Linber-
gi tappa. Tapetud Linberg mõrgutanud
wiimasel ajal tema nait. Korra leidnud
ta oma naise Linbergiga „Kuld Rõwi“ wõõ-
rastemajas. Tapmise päewani kestnud kof-
kuputumised tema nait ja Linbergi wa-
hel edasi, ehk küll maine tõotanud sellel lõpu
peale panna ja tema juure elama tulla. 1.
oktoobri õõhtul pidanud naine tema juure tu-
lema, kuid ei ole tulnud, sellepärast läinud
ta nait koterisje. Nnast sisse woadates
nainud, waga intim pilti, mis teda nii-
wõrd äritanud, et kaks korda kinniga akna-
se wiskanud. Sellepeale läinud koju, kuid
mõne aja pärast tulnud uuesti wälja, ning
kõhmanud tänawal Linbergi, kes naisterah-
waga kae alt kinni kinnud. Tema katanud

Seemnekauplus

mis enne asus Eesti teatri majas nr. 8
on üle wiidud
S. Koo' krantsi t. nr. 23.
K. Pillau.

neile järele minema ja sel filmapilgul, kui
Linberg teda politseiniitu kinni kaskinud
mõtta, lastud Linbergi peale äritatud ole-
kus kaks pauku.

Sõjaringlõnnatõhus leidis Tartu maal.
Kawilda walla kodaniku Aleksander Jakob
p. Taska, 38 a., süüdi olemat selles, et ta
Linbergi peale haamamise eesmärgiga mee-
lega äritatud ja ägedas olekus lastud, mille
tagajärjel surm tuli, ning mõistis ta kõigi
iseäraliste õiguste kaotamilega 3 aastaks
wangiroodit. —I—

Mitmesugused teated.

Punaseid autähiti

on Wene wäliskomisjar Tshitsherin Riias
wiibides hea hulga oma sõpradele ja austa-
jatele jaganud. Ühtlasi annetanud ta mit-
mesugustele isikutele ka oma päewapilte.

Sedasama tegid mõimufandjad ka wanal
heal ajal!

Tõrgimaa tertwishoin peawalitsus
aivaldas ilmasõjas langemute ja haawurde ar-
wu, mis kofutawalt suur. Rangenud
501.091, haigemajadesse wõstumõetud
3.059.205, nendest termat saanud 2.167.841,
inwailidisi 891.364.

Agronoomiline abiandmine.

Tänapu talvel oli võimalus jälle, pärast hülje sõjakaasta, põllumeeste hulgas agronoomilist abiandmist korraldada. Korraldus jäi, nagu see loomulik, omavalitsuse ja kesseltide hoolde. Kuid elu on sõja ajal oma moodi arenenud, — liig parteiliseks on ta meil muutunud. Agronoomilise abiandmise kõrvallegi tekkis uus hädakoht: sel näol tehtamat poliitikat! —

Kui suurel määral tänapu talvel arabeetud põllumajandusliku kursuseid poliitiliseks kühutustööks on tarvitatud, — seda on raske ütelda. Sest töötamas olemate instruktore ja maafonna agronoomide hulgas leidub küll ka mehi, kes, igatahes, täiesti erapooletuse põhimõttest finni pidades asjalikult nõuandjatena põllumeeste hulgas on püüdnud esineda. Ei saa aga ka mitte jätata, et mõnel pool tõesti põllumajandusliku kursuseid teatavas määras on antud. Põllumajanduslikud kursused sel näol, nagu nad tänapu aastal kesseltide ja maafonna valitsuste poolt olid korraldatud, olid tõesti kühutus- ja organiseerimistöö tegemiseks määratud.

Talvisel, nii ütelda ettemalmistamale, korraldamale või organiseerimistööle peab aga suvel juba järgneva rohkem asjalik ja tegelik põllumajandusline nõuandmine ja korraldamine. Suvel avanewad meie instruktore ja nõuandjate laugelt laialisemad töö võimalused, kui talvel. Põllumajandusline elu on jälle hoogu võtnud; põllumehed teidewad jälle oma majapidamisi. Nüüdseks jälle järeleantud oludes tuleb mitmelgi

pool põllumeestel oma seniseid majapidamisi, mõis olla, põhjalikult muuta. Siin peavad nüüd dieti põllumajanduslikud nõuandjad koha peal olema, et õigeid juhtnööre ja näpunäiteid anda. Eriti tuleb silmas pidada asunike ja nende tarwidusi ning nõudmist. Siin on alles majapidamiste rajamine ja organiseerimine käimas. Sellepärast on siin ka õige ja asjalik nõuandmine oma kohal, kuid peale nõuandmise tööde tuleb otsekohe tegelikkude töödega ja ülesannetega tegeleda, väetisühtimise, mitmesugused maaharimise puutumat kühimised, mehaanilise (mašina) tööjõu korraldamine kühimised — need kõik nõuavad lahendamist, ja on tarvilik, et nende lahendamisel põllumeestel nõuandjad koha peal oma asjatundlikkude korraldustega abi oleksid.

Edasi: näituste korraldamine ja nende eelkõde tegemine — sest tegelikult põllumehel on dieti kühimise piirkonnas korraldatavad näitused tihti wast palju väärtuslikemad, kui üleriikilised ja kesseltide arabeetud suuremad näitused. Seda muidugi ikka ainult siis, kui need näitused on wähegi otstarbekohaselt korraldatud. Rohalistel tegelastel on tihti siin raske otstarbekohasid ja tabamaid eelkõde ära teha. Sellepärast on siin jälle instruktore ja põllumajandusline nõuandja oma koha peal.

Kuid järeleantud tegelikkude korralduste juures juba hoitagu erakondlikkuse eest! Kui talvel põllumeeste kogude poolt korraldatud kursuste asjus mõidatse seletada, et kursused on kõigile antud, kuna kogud on ainult koha peal asja „korraldajateks“ olnud, siis suwile agronoomilise abiandmise töö juures ei saa ikkagi enam mingisuguseid mahandusi olla, kui seal peaks abiandmise osalisteks saajate wahel walitust tehtama.

Kui tahetakse, et põllumajanduslikes elus meil agronoomilise abiandmisest tulu oleks siis peab saama tema tingimata nii korraldatud, et tema juht finna oleks sihtitud, kus tema järele suurem tarwidus. Nõuandja peab siin muidugi, kohaliku olusid enam-wähem tundma, peab teadma ja tahama teha, kust kuhu põllumehel ülesõidse ligi pääseda. Seda nõuab tihti küll ennatälgawat tööd, kuid kui tahetakse õiglase olla ja tööga tagajärgi saavutada, siis ei saa selle töö eest mitte tagasi kühkuda.

Agronoomiline abiandmine läheb meie omavalitsusajutustele ja kodanikkudele ikkagi

Sakamaal on kaks kommunistlikku erakonda: Saksa kommunistlik partei ja n. n. „Kommunistlik liit“. Wiimane on nüüd hiljuti Saksa iseseiswate sotsialistide hääletand- ja „Freiheit“ üleskütse avaldanud, milles kommuniste kühutatakse „aastaid kestnud lahutuse järele“ jälle iseseiswate sotsialistide parteiga ühinema. Üleskütse seletatakse, et peale selle kui lagunemine Saksa kommunistlik parteis kui ka komm. internatsionaalis juba aasta läbi edasi on kestnud, aeg kätte olla jõudnud, sellest tõsiasjast tarwilikku järeldusi teha.

Edasi öeldakse üleskütse kommunistidele palju walujaid tõdesid. — Koostused, mis Saksa tööliste kommunistlik partei ja kommunistlik internatsionaali peale pannud, olla täielikult nurja läinud. Koostused, et kommunistidega ühes minef annab proletariaatidele jõudu ja mõidutahet, kätte saadud aga tõepoolest ainult nii palju, et tuhanded paremad sotsialistid meid kühutegelikste emisaaride ja wastutusteta isikute siin läbi sunnitöö ja wangikõrdeades walewemad, sajad tuhanded naised ja lapsed wiletsuse on tõugatud. Mis aga puutub Wenemaale, siis olla seal bolshewikide juhatusel all talupojad ja wäikekodanluse walitsewaks mõimaks tõsnud. Kapitalismuse ja kodanluse olla seal uuesti tekkimas. Ka Wene tööliste, kes nii palju kannatanud, kes waeleks ja wiletsaks jäänud, puruks löödud ja alla rõhutud, pidada nüüd uuesti peale hakkama endid klassiks korraldama ja endid koguma sellel partei wastu, kes niifama nende juhtijaks on olnud.

Järeldus sellest: lahti kommunistlik Tagasi „sotsialisandjate“ juure!

Kühuguseid asju sunnib tänapuwal Sakamaal. Sama kühinemise protsess on käimas ka muil kultuurimail. Inglise tööliste juht läks hiljuti koguni nii kaugele, et tulewast walimiswõitlust ette walmistades ütelda julgelt, tööliste ei tohtiwat mitte walimistele minna klassiwõitluse lipu all. Eimelele plaanile asetatakse ülesõiduse hümüd.

midagi maksma ja sellep. on õigus põllumeestel, kes neid asutusi ülewol peawad, õigus ka nõuda, et see töö oleks õiglase ja nii korraldatud, et see tõesti wiljakandew mõiks olla.

—ooo—

Seal ja siin.

Ka meil? Ka meil on iseseiswate sotsialistide partei ja kommunistide partei. Meie tööliste seisuford on tuntawalt parem kui Saksa tööliste seisuford. Meie mõime palja filmaga wadates näha, mis sugune wili on tõusnud Wenemaal kommunistide küllatud seemnest. Kuid kühinemine? Tööliste juures hulgas — jah. Radikaalse tiima juhtiwad ringkonnad purjetawad oma Lääne-Euroopa sotsialistidega wõrreldes hoopis wastupidises jühis. Seal — lahti kommunistlik, siin — jälle Moskwa! Seal näewad kommunistid ainult pääseteed eneste ja oma juhtiwate hullade jaoks nühkimises paremale poole, tagasi sotsialistide erakondadesse, siin loodawad iseseiswate juhidi ainult selle abil pealwee püüda, et kommunistidele igal sammul alla wõnnuwad, teenrikkult nende kätte täidamad pimesi pahemale poole tormawad.

Miks niisugune wähe Lääne-Euroopa ja meie wahel? Põhjuseid ei näe peale ühe mingisuguseid: seal lõppude lõpuks siiski mõistus, mis proletariaadi juhtide tegewust juhib, siin — ainult ühtsugewad isiklused.

Kui tugewad, et nendega kõlbaks wiistimehi peetda.

—ooo—

Balti-Wene konverents.

Konverentsi lõpuprotokoll.

Pärast kühimuste läbiwõtamist, mis puutuwad: a) Lääne-Euroopa majandus-elu üleskühitusele, b) kühanduslike kühete uuesti sõlmimisele ehitatud maade wahel ja c) Lääne-Euroopa rahu kindlustamisesse, tegi Riia konverents järgmised otsused:

I. Eesti, Läti, Poola ja Nõukogude Wene delegaadid, kofu tulles Riias 30. märtsil 1922 ja olles läbi wõtnud mõned majanduslikud kühimused, millel nende maade kofu ühefuguseid kühituse, leppisid kofu, et soowitaw oleks, et nende ehitajad Genua rahwuswahelisel konverentsil neis kühimustes ühiseid eimeksid. Wäljamines nende riikide poliitilise ja majanduslike suwereniteedi põhimõttele ja kühitusele, Lääne-Euroopa majandusliku üleskühitamiseks wäliskühitiit muretseda, on ülasnimetatud delegaadid arwamisel, et tähtis on finansi- ja majanduslike lepingute tegemise mahandust toetada, olgu need lepingud kühituse riikide, finansühikuste wõt rahameestega tehtud.

—ooo—

Mitkooli praegune seisuford n. n. Wenemaal.

Enamlaste-aegse Wene ülikooli üle on prof. Gessen Berliini akadeemilise grupi koosolekul pikema referaadiga esinenud. Referent on olnud kuni septembrini 1921. a. Lomski ülikooli ajaloo-keeleteaduse fakulteedi dekaaniks ja pärast Peterburi ülikoolis ja Gertseni nimelises pedagoogilises institutis professoriks, mis tagatiseks, et tema eitefanne ülikooli praegust seisuforda nõuf. Wenemaal dieti oludele wastawalt walguatab. Loome allpool kofu wõttes tema ettekanbe, kuna ei ole wäheft hühitusega ka meie akadeemilisele perele pilti saada Wene ülikooli praegusest seisuforrast.

Prof. Gessen seletab, et nõuf. Wene walitsuse poliitika ülikooli kofu teineteist erinewat peridoodi tähele wõib panna. Eimele perioodi jooksul, mis umbes kuni 1921. a. suweni kestnud, ei olnud enamlastel ülikooli kofu kindlat poliitikat. See olnud ajajärg, milal ülikoolid defreete wälja antud ja ülikoolid konfreetseid samme astunud, mis wäheft waga sügawalt ülikooli elu puundatud, kuid ei suudetud põhimõtteliselt ei tema siimist kofu ega ka, seda rohkem, õpetamise iseloomu. Seda seletab prof. Gessen sellega, et nõuf. walitsusel aega polnud, kuna tema kofu wäljaminek ja majandusliku elu organiseerimiseks kommunistlikul alusel finni olid. Nii jätud siis ülikool enam-wähem rahule. Nüüd õpetawade wäljatõotamisele asutud 1920. a. jühisel pärast seda, kui erakondlikud orgaanid seda waga kindlat sõnal nõudnud, olles waga pahased selle üle, et ülikoolid endiselt „bursuuaaliku“ teaduse teenistuses. Nende uute õpetawade elluwõimimine alganud alles 1921. a. suwel, nimelt siis, kui majanduse poliitika uus kurs esimeisi samme astus. Kui tabanud enamlaste laine Wene ülikooli juht ajal, kui ta oma kõige kõrgemal tipul olles, wälja juba langema hakanud.

Eimeft ajajärku nimetab prof. Gessen anarhistlikult ajajärkuks. Tähtsamad defreetid selle ajajärkuks olnud: defreet,

millega erakondlikud, kellel teaduslik aufrad oli eht kes kolm aastat õpetegewuses olid olnud, ühedigustlikkudeks professoritega tehti, defreet „pariteetse“ üliõpilaste ehituse kofu ülikooli walitsewates asutustes, defreet millega teaduslikud aufradid kühjaks tunnistati ja defreetid, millega lubati kõigil 16 a. wanustel kodanikkudele wabalt ülikooli astuda ning asutati tööliste (n. n. rahforow) fakulteedid ülikoolide juures. Peale selle sulutud digusteaduse fakulteedid kõigis ülikoolides ja nende asemel awatud „ühiskondlikkude teaduste“ fakulteedid Peterburis, Pernis ja Jrlutskis — endise digusteaduse fakulteedi liitmise teel ajaloo-keeleteaduse fakulteediga ja Saaratowis ning Moskwas — digusteaduse osakonna liitmise teel keeleteaduse fakulteedi ajaloo osakonnaga. Minult Lomskis ja arwatawasti ka Saaratowis pühunud ajaloo-keeleteaduse fakulteedid kuni 1921. a. jühiseni nii, nagu nad enne olid ja „ühiskondlikkude teaduste“ fakulteedid awatud endiste digusteaduse omade asemel, tehes wiimaste õpetawades mõnefuguseid muudatusi. Samal ajal tehtud ka kühidele ülikoolidele ettepanetud uued õpetawad wälja töötada, misjuures kõige selle elluwõimise järelewaatamiseks suurema jao ülikoolide juure kolleegiumid asutatud eht komisjarid ametisse seatud, kellel puundunud täiesti kindel kompetents. Ülikooli kofu järele jäänud ülesõidist enam-wähem puutumata: ainult mõnes kohas heidetud „muretsajalikest“ professorid wälja (Moskwas näit. prof. Gubanski) eht jälle prowinitsis — professorid, kes end kofusja ajal kompromiteerinud olid. Nende asemel nimetatud ametisse professorid — marksisid. Wiimased, kes igatugustes nõuf. asutustes tööga waga koormatud olnud, seisnud ainult faktiliselt ülikooli õpetajad nimekirjas.

Ülikooli walitsemine olnud professuuri kofu, suuremalt jaolt jäänud endises rektoris ja dekaanis ametisse. Kuigi ülikoolid ülesõidistes joontes oma autonoomia alal on jäänud hoida, ei olnud nende seisuford siiski mitte kerge olnud. Wõimiliselt tunnistatud autonoomiat rühutid igal sammul.

Olnud siiski mõimalik ülikooli juhtiwate jõudude agaralt eestwõttel ja suurema jao üliõpilaste kaastundlikul abil, ülikooli elu põhjaluselt puutumata hoida, õpetamist mitte purustada ning kaitsta nii teaduse kui ka teadlaste hühitust. Kõik see nõudnud nõuf. walitsuse majandusliku elu hühinemise foonil ülikooluliku jühingutust ning kühitust professuurilt.

Tõpuks saanud see ajajärg weel waga kiire ülikoolide arwu kaswamise poolest kühkaks. Nii awatud „ülikoolid“ Koftomas, Simbirskis, Smolenskis, Lomowis, Roslowis, Astrahanis, Nihni-Nomgorodis ja lõpuks isegi Suur-Ustjugis. 1920. a. detsembrikul asutatud Moskwas aga kommision juba, kellele ülesandeks tehtud nende uute ülikoolide kühimeerimine, sest nõuf. walitsus näinud ära kui mõttetu tööd uute ülikoolide awamine olnud.

Soolimata mõmata olemise-tingimistest tehtud ülikoolide õpetawade ümberkõotamises selle aja jooksul waga suur tööd ära. Humanitaar fakulteedides loodud uued õpetawad, mis 1920. a. suwel ellu wõidud, ka teised fakulteedid (isegi arstiteaduse ja tehniliste ülikoolide fakulteedid) uuendanud samuti suurel määral oma õpetawad. See reform wiidud läbi puht-akadeemilises waimus akadeemiliste konverentside otjaste põhjal.

Ka niisugune seisuford aga ei olnud nõuf. walitsust rahuldanud, seda rohkem, et eelpool nimetatud defreetid mitte soowitud eesmärgile ei wiinud, waid just wastuolga resulaate saavutanud. Nii noorendanud defreet, millega küh õpetajate küh gruppi — professoriteks ning õpetajateks — jagatud ja erakondlikele professoritega ühefuguseid diguseid antud, küll fakulteede, kuid ei olnud neid mitte kühine wäärtsi nõukogude platwormi tunnistamisele lähemale wiidud. Just wastuolga, iial ei olnud õpetajad ja fakulteedid wahel niisugust liitumist ja üksemeeisust tähele pandud, kui just sel ajal. Nüüdseks äramuutmise defreet kühinud ainult uute ülikoolide kofu, mis eespool ülesõidud; wanad ülikoolid tahtawad aga professorite walitsemisel ajutise

walitsuse korralduste põhjal, nimetatud kommunistid-professorid, nagu juba nimetatud, olnud ainult faktiliselt ülikoolide nimekirjades. Ka „pariteetne“ üliõpilaste ehituse ülikooli walitsewate orgaanides ei olnud ka soowitawad tagajärgi annud. Üliõpilased, kes mitte harwa meel teramamas wastolus nõuf. mõimudega seisnud, ühinunud ülikooli hühimises professuuriga, ja ei mõtnud, olles õppimisega ametis ning mõideldes ainelise kühitusega, pärastpoole peaaegu mitte sugugi enam fakulteedide istumistest ning nõukogude koosolekust osa.

„Suuretsikimise-aastane“ küh ei olnud mitte puht õpetegeliselt kühitust mitte ainult läbiwõidat, waid pühunud ülesõidse tööühituse ja üliõpilaste sotsiaalse kühitusega kofu: ülikooli kofu astuma, et töötõhusustest kofu hoida, ja nõuf. walitsus ei olnud jäänud kofu uut üliõpilaste massi enam üliõpilaste pajufiga warustada. Sellepärast kofu mitte ainult ülikooli astumisele kühitust tegema, waid määratud ka ülikoolis wiibimise aeg kindlaks, isearants aga tehnilistes fakulteedides, sest sealne „üliõpilase pajuf“, kuigi waga wäike, mõimaldanud weel elu ülespidamise.

Ka „rahafid“ wiinud nõuf. walitsuse pettumusele. Need tööliste fakulteedid, mis oma iseloomu poolest kühitusele jarnased, kus kõige kühema aja (6 kuu) jooksul, täiskaswanud ülikooli astumiseks ettemalmistamad, pidid looma uut „tööliste intelligenti“. Kuid wõitamata kofu erakonna kontrollist ja privilegeeritud seisuforrast, ei annud nad soowitawaid tagajärgi: suurem osa „rahafid“ astujatest ei olnud jäänud ehtkirjutatud kühitust läbi minna, need aga, kes suure tahtejõu wühitusega ja jao kühitusega kühitust lõpetanud, kaotanud oma kommunisti ja walitud ülikooli astudes tehnilise fakulteedid, mis neile awas „kühituse“ perspektiivide, ning kõige wäheft aga humanitaarsetele fakulteedidesse, mis kõige lähemal poliitilisele ja propaganale.

Järgneb.

—ooo—

Wäljamaalt.

Nabotowi tapmine.

Lähemad teated.

Wene kadettide ühe tähtsama juhi Nabotowi tapmist, millest telegraaf juba lühidalt teatas, kirjeldatakse eila siia jõudnud „Berliner Tageblattis“ järgmiselt:

Eila õhtul (28. märtil) kõneles endine minister ja kadette juht P. N. Miljukow Philharmonie saalis Wenemaa praegusest seisust ja tulewiku wäljamaadest. Kui Miljukow oma mitmetunnilise kõne lõpetanud oli, lahtus ta estraadilt, et wahepeale teha. Enne seda oli ta palunud, et kuulajate hulgaist talle küsimisi esitataks, millede peale ta pärast wahepeale tahtis wastata. Silmapilgul, kui ta estraadilt oli lahkunud, et saalist wälja minna, tungisid mitu rewolwriga warustatud nooremat meest ta poole ja lastsid ta peale wahese maa pealt mitu pauku. Pauke saatisid elamad, kuid arusaamatud (mististi wenekeelsed) hüüded. Miljukow kukkus kõhe maha. Sra Nabotow, kes waremalt Miljukowiga ühes Peterburis ajalehte „Njetshi“ oli wäljaandnud ja samuti nagu Miljukow kadettide partei juhtide hulka kuulus, oli kallaletungimiste pilgul otse Miljukowi kõrwal seisnud. Ta oli ette karanud, et oma sõpra kaitseda,

jai aga ise tabatud ja kukkus otsesti maha. Kõik kallaletungijad lastid kõigelahe maa pealt veel kolm pauku maaslamajate peale. Publikumi hulgas tekkis tugev kaobuhirm, seda enam, et kallaletungijad ka publikumi hulka paufusid lastid — olgu ärituse pärast, olgu kartuses, et neid kinni wõtta lastutakse. Nagu pärast selgus, oli Miljukow kuulidest puutumata jäänud. Nähtawasti jooksid eimeled kullid mööda, ja Miljukowi kukkumist, mis tal mististi elu päästis, tuleb nähtawasti ainult publikumi hulgas tõusnud kaobuhirmuga seletada. Selle wastu suri aga Nabotow warsti pärast kallaletungimist oma raskete haawade kätte. Peale selle olid veel publikumi hulgas mitmed haawata saanud, muu seas Miljukowile poliitiliselt lähedal seisew Eljahow.

Pärast kallaletungimist asusid kaks lastijat kõnetooli ja pidasid kaobuhirmus põgenemisele kuulajatele ärewaid kõneld, millest selgus, et nad oma rewolwripaukudega olid Wene kodanluse demokraatlikel pahemal tiival seiswale Miljukowile tahtnud kätte maksta kufutatud Wene monarhismi eest.

Kaks kallaletungijat wõeti pärast publikumi kaasabil kinni. Rinnelt mõtlejatel isikutele läks ainult maewaga forda neid oma koftu eest hoida.

Segelid sõjatähtsuse tasumine.

Saksa walitus asub seisukohal, et liitlastes digemini teeksid kui nad rahalise sõjatähtsuse asemel mõimalikult suure osa kaotustasumist mitmesuguste asjade ja kauba näol Saksumaal sisse nõuaksid, sest iga puhtas rahas wälja maksetud tasumisma nõrgendab Saksumaa majandust ja lähendab teda pankrotile, mis liitlastele niisama kahjulik oleks kui Saksumaa.

Osa liitlastest on ka walmis Saksumaaale wastu tulles endi kahjusid lasta asjaltlikke de wäärtustega tasuda; nii on Belgia, Itaalia ja Serbia Saksumaaale ära annud suurema hulga tellimisi mitmesuguste kaupade peale. Osa tellimistest on juba täidetud, teine osa tellitud asjust on walmistusel.

Ainult Prantsumaa nõuab kangekaelselt maksimist puhtas rahas. Saksumaa on mitmel puhul nõusolekut awaldanud üht osa Prantsumaa häwitatud maafondadest omal kuul ja Saksa tööliste abil üles ehitada ehk wähemast anda ülessehitamiseks tarwiliku materjooli ja tööriistu. Kuud Saksumaa ettepanekud on seni tagajärjetuks jäänud. Prantsumaa tellis küll kord Saksumaal 25.000 puumaja häwitatud maafondade jaoks, wähenas aga hiljem tellimist 5000 majani ning tellis lõpuks tõesti kõigest 100 maja proomiks. Reist lajast majast ei ole ühte osa Prantfufe walitusaparaadi loiduse tõttu tänini weel jõutud wundamentidele paigutada.

Niisugune on heafstegemise probleemi tegelik külg!

Waba kauplemine Moskwas.

Nõufogude Wene walituse „Rep“ (uus majanduspoliitika — nowaja ekonomitscheskaja poliitika) on Moskwas juba suurepäraseid resultate saavutanud, — seda suurepärasemaid, mida terawam wiiletus walitseb Wene näljapiirkondades.

Rinninaelutatud ustege äriid Moskwas peaaegu enam ei ole. Luntud Zelisejewi kaupluse aklad on täis shokolaadi ja küpsiseid; leidub wäga häid kingade ja kübarate kauplusi; moodiäride aklad on wälja pandud 1922. a. moodilehed. Kauplusest ehitilgi ehiwad plakatid: „orderit ei ole wäljal“, „wabamüüf kõigile!“ jne. Waba on müüf muudugi ainult neile, kel taskus miljonitega täis topitud.

Moskwas on awatud hulk kohwimajade kauplused, kuigi töö enam nii hea ei ole kui enne sõda. Kaamatukauplused, kust hiljuti ainult Wargi koid wõis osta, pakuvad kõigi maade kirjanikkude romaane wenekeelses tõlkes.

Wäljamaalaste peale mõjuwat eriti üllatavalt toidumaine kaupluse wateaknad, mida täidawad hiigla-sterletid, kaawiari-tünnid, määrat suured juusturattad, apellid ja muud meenutused.

Sõnits, kel wähegi raha, ostab toiduaineid, et neid suure kahuga edasi müüa. Nii

rändawad kaeft kätte suured juusturattad ja kalamarjatiinnid, kuid nad jagunewad järjelt wähemateks osadeks, milledega omalorda äriteewad wäiksemad ärimehed.

Kurb lennuõnnetus merel.

Õudsest juhtumistest teatatakse „Daily Mailile“ 27. märtil: Miami supeluskohas Floriida rannal on lennujaam asutatud, et supeluskohastele lõbulendusiid Bahama saartele mõimaldada. Kaupäewal leiti ühe lennujuht, Thomas Moore, lahtiselt merelt, wiimase jõuga oma aparaadi rifudest kinni hoides ja nõdrameelselt jäämas. Peale selle, kui ta toibunud oli, jutustas Moore, et ta kefnäbalal wiie sõitjaga, nelja naisterahma ja ühe mehega, oli lendu tõusnud. Kruimurdmunise tagajärjel olnud lennuk sunnitud mererele lastuma, kus tulil ta peagi ära lõhkus. Kaks naisterahmast surinud warsti jõuetusse; kaks teist hüpanud, hirmu pärast hullumeelselt jäädes wette, kus haikalad nad sügawusse tõmmanud. Kaupäewa hommikul olnud ka meesõitja jõud otjas. Ta lastnud käd aparaadi küljest lahti ja kukkunud wette.

Peale selle on Moore weel järgmist jutustanud: Minu lennukit krus murdus 15. penikoorat Winiist. Ma pidin luuglennul mererele lastuma. Räheduses oli üks purjekas, mille kaptenit ma hästi tunnen. Ma hüüdsin teda appi; kuid tal oli lõbus feltfond laenal ja minu hüüdu ei kuulnud keegi. Wahe peal hakkas mu aparaat wett sisse lastma. Katsusin auksu oma mantliga finni toppida, kuid see ei pidanud kawa. Lennuk hakkas wajuma. Kaks naisterahvast kukkusid wette. Ma fargafin neile järele, kuid juba olid nad kadunud. Gaikalad! Järgmisel päewal surid kaks teist naisterahvast; nad naersid kuni surmatunnini. Olid nad nõrgameelsed wõit tahtsid nad meid julgustada? Mina seda ei tea; tean ainult nii palju, et ma seda sõd kunagi ei unusta. Müüid oli weel ainult meesõitja järele jäänud. Kaupäewa hommikul tundis ta, et lõpp lähedal on. Ta tõmbas oma püüfid jalast ja andis mulle. „Mul on nende püüfid taskus 2000 dollarit“, ütles ta, „see raha jääb teile.“ Kõhe selle peale juri ta ja libises wette. Mina ei tahtnud seda raha, sest ma ei oleks pärast wõinud oma feltimeestele otja waadata, kui ma selle püüfidega oleksin tagasi tulnud. Ma wistafin püüfid ühes dollaritega merde. Siis fidufin enefe finni ja ootafin. Mul oli niisugune pöörane nält, et oma sõrmekülfi närsifin. Räheduses ujus üks wana faaba. Selle püüfidin wälja ja närsifin teda. Mitmest laewast kandis wool mind mööda, kuid appi hüüda ma ei suutnud, sest ma ei saanud toonigi suust wälja. Kui päästjad mu leidsid, olin ma parajasti otjufele jõudnud, wette hüpata.

Walituse usalwuseawaldus Inglismaal.

Berliin, 1. aprillil. Nagu Londonist teatatakse, otjufasid ifeseismad wabameelsed keelduda usaldust awaldamast walitufele Genua konwerentfi suhtes, kuni konwerentfi programm on piiratud.

Raske lumefaab Inglismaal.

London, 1. aprillil. Mitmes kohas Inglismaal on raske lumefaab. Rõuma-Walefis mõllawad kanged lumetuisud, nagu jarnafeid feal 21 aasta jooksul ei ole nähtud.

Kõik Washingtoni lepingud finnitatud.

London, 1. aprillil. Kõik lepingud ja kofufekpped, mis Washingtoni konwerentfi teht, on müüid ühisriikide senati poolt ratifitseeritud. Pärast seda kui kõif oppositfioon kofku warises, wõeti kõif kums lepingut wähem kui nõdala jooksul wastu.

Austria ekeiser surinud.

London, 1. aprillil. Funchalist telegraferitakse täna Reuterile: Endine Austria keiser Karl suri.

Warbaarne wõte.

Berliin, 1. aprillil. Berliinis ilmum Wene leht „Pul“ teatab, et poliitilise osakonna poolst Petrogradis palju wäljamaalasi on arreteritud. „Kraanaja Gafeta“ arwates olla niisugused pantmangid kõige panemaks kindlustufeks Wene delegatfiooni juolgeolefu eest wäljamaal.

Ungari-Austria wahelised kaubawahetuse

nõupidamised on ajutiselt katkestatud. Arwatakse, algawad aga nõupidamised jällegi lähemal ajal.

Prantfufe peaminister ja Wenemaa.

Berliin, 1. aprillil. Pariisist teatatakse: Poincaré seletas saadikufogus, et Prantsumaa Genua konwerentfiele ei taha minna, kui nõufogude Wenemaa keeldub ametlikult seletamast, et ta ettepanud tingimised wastu wõtab. Poincaré ütles weel, et kui Wenemaa niisuguse seletuse annab, peab Prantsumaa järelekaaluma, kas lubatud tagatised tema õigusi ka küllalt respektiirivad.

Lühised teated.

Berliin, 1. aprillil. Genua konwerentfi Saksa delegatfiooni koosseis on järgmine: Rantsler Wirth, wälisminister Rathenau, rahaminister Sermes. Wenedega ühes sõidawad wiis riigifekretääri ja hulk eksperte rahaasjanduslikselt, kaubanduslikselt, põllumajanduslikselt, laendufuse, teede tööstuse ja tööliste küsimuse aladelt; — peale selle weel kolm ametiühijuste esitajad.

Berliin, 1. aprillil. Nagu Pariisist teatatakse, nõuab Prantfufe walitus, et Rumeenia taluks Prantfufe sõjawägede ülespidamise kulud Balkanil.

Berliin, 1. aprillil. Genua konwerentfi Wene delegatfioon Tshitscherini juhatusel jõudis täna Berliini. Wastuwõtmast oli teda wälisministeeriumi Wdoafakonna juhataja Malhahn ühes perfoonaliga.

Seated Ungarist.

Ungari fof. dem. erakond

on peale kahe aastast waifimist, üleskutfe wälja saatnud, millest näha, et erakond walmis on kodanlastega walitust moodustama.

Turaani ühifuse aasta peafosolef

peetakse ära 1. ja 2. aprillil Budapestis wiidivate Turaani rahwaste esitajate osawõttel.

Wabariti wõidulaenu 9. loofimine

oli 1. aprillil Eesti pangas, feltfide ning omawalitufuse ajutuste esitajate juuresolekul. Loofimise awas E. 2.35 min. riigifafia juhataja Th. Käärif.

Wõidulaenu pilete loofimisel wõitfid järgmisel piletid:

Peawõit 250.000 marka
jeeria 8886, pile 41.

Wõit 100.000 marka
jeeria 6646, pile 57.

Wõit 50.000 marka
jeeria 8838, pile 23.

Wõidud ä 10.000 marka
Seeria 4880, pile 57
" 5975, " 27
" 1578, " 49
" 2442, " 5
" 9658, " 42

Wõidud ä 5000 marka.
Seeria. Pil. Seeria. Pil. Seeria. Pil.
9842 39 5303 94 6735 100
8469 25 2536 40 3919 32
1697 81 2242 75 9309 11
7142 6 5271 46 9056 29

Wõidud ä 2000 marka.
Seeria. Pil. Seeria. Pil. Seeria. Pil.
5116 11 6282 55 4629 7
487 5 1199 8 9251 51
6173 9 1169 92 2481 82
9518 30 7350 99 1098 58
6739 17 6041 16 7999 87
8072 32 4844 74 2702 43
7047 72 4407 19

Wõidud ä 1000 marka.
Seeria. Pil. Seeria. Pil. Seeria. Pil.
2579 64 3242 62 9266 25
8424 11 7430 41 6516 96
5692 19 8172 70 7944 41
2278 4 7804 37 8192 17
6903 99 7654 69 3956 6
7634 68 7823 10 4421 36
6434 25 7341 96 7969 76
2169 21 1232 48 3685 59
9187 19 2024 76 2392 58
8316 36 3307 40 4636 67
910 78 6909 70 9236 4
8570 37 2329 68 3810 3
6216 52 7531 45 1454 76
902 76 3502 65 1175 26
4474 16 6570 28 4937 8
1096 11 6439 78 1497 85
9400 1 8999 48 8723 83
5569 58 8818 6 330 27
6974 10 4191 39 664 94
1771 49 38 68 3782 72

Konwerentfi esitatud walitufuse delegaadid, olles seletanud, et nad walmis on täpisealt kõiki kohustusi täitma, mida nende walitufuse oma peale wõtnud, ning arwamisel olles, et kasulik oleks wastastikku rahulepinguid garanteerida, mis tehtud Eesti ja Wene wahel 2. weebre. 1920, Läti ja Wene wahel 11. augustil 1920 ja Poola ja Wene, Ukraina ning Walge-Wene wahel 18. märtil 1921, awaldasid arwamist, et Wdo-Euroopa majanduslise ülessehituse töö jaoks soomitam oleks nõufogude Wene walitust seaduslikult tunnistada.

II. Eesti, Läti, Poola ja nõufogude Wene delegaadid, kofku tulles Riias 30. märtil 1922, awaldawad arwamist, et mainitud konwerentfi esitatud riikide kaubanduslise suhete hupipes oleks: 1) nende riikide kodanikkudele sisseõidu digust anda ja nende liitumist nimetatud riikides fergendada, kohaliku seadusandlusega kofufõlas, kui nad wäljamaale äriasjus sõidawad; 2) konwerentfi esitatud riikide wahel raudtee ühendust fergendada ja otsekohesti kaupade liitumist awada nende riikide turgude wahel; 3) kaubanduslise transaktfioone alati krediidid pöhfjal, mis wäljamaal deponeeritud kaupade peal baseerub, wõit küllaldestel tagatistel, mida asjast hupitatud riikide pangad annud, ja fegaliühifuse afutamist fergendada, mis nende maade majanduselu erilistele tarbetele wastaks. 4) nende maade krediidifekstafutustele ette panna otsekohefesse ja lähedasse finansi ühendufesse astuda wastawate afutustega konwerentfi esitatud riikides.

III. Eesti, Läti, Poola ja nõufogude Wene delegaadid, kofku tulles Riias 30. märtil 1922, finnitawad pühalikult oma tõstid soowi maailma rahu alahoidmiseks ning oma otstufi headeks naaberfuhetes elada ja küllufimusi rahulikul teel lahendada.

Sel otstarbel saawad nad täies ulatuses kõigi riikide sõjawarustuste wähenamise põhimõtet toetama. Nad tunnistawad, et rahu alahoidmiseks tarwilik on, et riikide piirid ainuüksi korralikkude wäeafade wõit riigi piiri walwurite poolst walwatafse.

Samal otstarbel peawad nad tarwilikuks, et piiri ääres maawõõd afutataks, kus ainult minimaalne arm sõjariistu wäeafafid olla tohib. Mis oleks mõlema naaberriigi jaoks ühefugune. Wenede wõõde laius ja wäeafade suurus, mis seal lubatud on, määratafse erilepingute teel riikide wahel. Ühtlasi konstateerimad ülalnimetatud riikide delegaadid, et waenuliste jõudude rühmitus nende piiride läheduses kui ka nende jõudude tungimine naaberriigi territoriumile ahwarduse rahu wastu moodustab, ning delegaadid tunnistawad, et iga walitus selle eest wastutab, kui ka territoriumil sõjariistu wäeafafid formeeritakse wõit kui need salgad naaberriigi territoriumile on tunginud.

Delegaadid on arwamisel, et kasulik oleks, kui konwerentfi esitatud walitufused Genuas täpisealt fawad wälja töötata, mille sihiiks oleks ülalnimetatud põhimõtete teostamine.

Tehtud Riias 30. märtil 1922, neljas ettemplaaris.

Ants Piip. J. A. Meierowicz. Dr. D. de Jode. Georg Tshitscherin.

Eta.

Pa'we põllumeestele.

burowo polskoje 1922. a. Gint 230 mark.

Päewauudised.

Saura elanikkude protest Saura ühendami.e vastu Eätiga.

Saura 16 Wene Killa elanikkude poolt on walitajale laetud üle tuhande allkirjaga warustatud palme, milles tunginult soowi avaldatakse, et Wetherimaa Saura maanurka lepingutega mitte ära ei antaks Väli wabarriigile. Paljud paljud, kes wõitluses wabaduse eest eestlastele lähenenud, ilhes nendega 1918. ja 1919. a. enamlaste jalkade wastu wõideldes, juhivad walitajale wähelepanu nende tõiste põhjuste peale, mis ei luba Saurat Eestiist lahutada. Need on: 1) majandusl. — heade teede tõttu on võimalik Wetheris ja teistes kohtis turguleidapõlusaadustele, misjagune võimalus aga Latwialla kuulumise korral puudub; 2) haridusl. — Wetheri kool, kui mitte kangel ajum, võimaldab ka wäestele lapsi kooli laata; 3) usuline — Wetheriga ja tema ümbruskonnaga ühendab wenelasi traditsioon, sest Wetheri klooster on õigeusklastele mitte ainult usuliseks, waid ka ajalooliseks armas. Lõpuks tähendavad paljud wäl, et ainult 10% Saura elanikkudest on lätlasted, kuna 90% on wenelased, kellel midagi ühist ei ole Eeti wabarriigiga. **ETM.**

Tallinna arwetoja täheb ajutise maksuühendina liikuma pandub.

Kergenduseks kaubanduslikele käibikäimisele on riigikassa peawalitsus Tallinna rentile luba annud maksimist wastu võtta ka Tallinna arwetoja maksutähti, kuid ainult neid, mis kannavad Eesti banga märki: „Eesti pan“ ja kahte allkirja.

Need on 10.000- ja 25.000-margalised maksutähed. Ka wäljamaksu toimetab rentel neis arwetoja maksutähtedes, kuid mitte sumbuksitult. Arwetoja tähtedel on wäljamaksu banga (A. S. „Sariu Pan“) ehk A. S. „Krediit Pan“) templid ja allkirjad ning indosament.

Selle korralduse tõttu on Tallinna äri- ja publ. kumil võimalik tarvitada pikemat ringkõrgul emissioon-banga poolt andlus-tatud maksuühendub, mis jalaraha tarwibust maksu wähenbada. **ETM.**

Eidub 5 bustufed randteel.

Muudatuse ametnikkudele lubatud priiõidud ja muud sõiduhõlbustused on nüüd laiendatud ka randteel sõidabades päewa arw. teenivatele töötajadele, raudtee peatehaste teenivatele ametnikkudele ja riigiraudtee politsei jaooskondade teenijatele.

Riigepolitsei kohta olid reisirahwastuse tingimised maksavad juba 1920. aastast joad. Sarnased hõlbustused pannakse nüüd maksma ka kriminaalpolitsei ametnikkude kohta.

Lariisi nõukogu on wälja töötanud kawa, kuibas võimaldada mänele riigile riigiametnikkudest iga rongiga sõida. Sarnased oleks afiisid ja tervisshoiu ametnikud ning kohtu uurijad.

Raudteelaste aprillikuu palk.

Sellekohase raudteewalituse otsuse järele maksetakse raudteelastele aprillikuu palk jörgmiselt wälja:

Alini peal kuuteenijatele 7. aprillil esimese poole kuu palk ja Tallinnas 11. aprillil terve kuu palk.

Päewatöölised saavad pühade eel märtsikuu teise poole kätte baristikus korras.

Riigikoogu koosolek

on esmaspäewal, 8. aprillil kell 5 p. l.

Päewakord:

1. Raudtee seaduse § 152 (W. S. R. 12. kätte) täiendamise seadus — reaktiivlooni komisjoni ettepanek.

2. Gluksterite ehituslaenu seadus — reaktiivlooni komisjoni ettepanek.

3. Eestimisteeriumi koosseisu ja palgamaarade muudatuse seadus — rahhoasjanduse komisjoni ettepanek.

4. Koolimajade ehitusfondi seadus — 3. lugemisel.

5. Ehituspeamallituse ja tehnilise ehituslooni sieminiisteeriumi alt teedeministeeriumi alla ülewilmise seadus 2. lugemisel.

6. Meriasjanduse peamallituse ja lae-koofidub ameti kaubandus-tööstusministeeriumi alt teedeministeeriumi alla ülewilmise seadus — 2. lugemisel.

7. Riigi 1922. a. eelarwe — 2. lugemisel.

8. Asundusseaduse eelndu 1. osa: riiklikult maatagawarast lahutatamata maakohtade poliitist tarwitamisest — põllumeeste Riigikogu riikma ettepanek.

9. Palgaalamäärade seaduse eelndu — Riigikogu liigete J. Piiskari, P. Seerho, E. Ragu ja J. Wanjja ettepanek.

10. Seadus Wmenamata saarte mitte-findlustamise ja neutraliseerimise konventsiiooni kinnitamise kohta — riigikaitse ja wäljasjade komisjoni ettepanek.

—ooo—

MARTINI & ROSSI
MAGUSAD
TERWISIKOSUTAWAD
VEINID
MOOA WEINIKAUPLUSTES

LACRIMA CHRISTI	Mk. 625.-
MALVASIA	" 650.-
MONTECHIARO D'ASTI	" 650.-
VERMOUTH	" 650.-
CIPRO PASSITO	" 725.-

PEALADU:
LUSCHER & MATIESEN-TALLINN

Et Tallinna publikumile selgeks teha, millest ja kuidas likööre ja magusaid waine valmistatakse, soovitame tulewa nädala jooksul kinematograafi „Passashi“ kõige suuremat itaalia likööri ja magusa waini tehast —

Martini & Rossi, Turin

vaatama minna. Firma on asutatud 1843 ja maailma wäljanäitustel 7 rligi vappi, 13 Grands Prix'i, ning 45 auraha omandanud.

Tallinna lõnumed.

Eesti optantide liidu peakoosolek

peeti pühapäewal, 2. aprillil „Nootuse“ felfti ruumides. Koosolekule olid ilmunud ligikaudu 40 liiget.

Läinud aasta tegewuse aruandest, mida liidu esimees ette kandis, selgus, et optantide liiduliikmete käekäigu paranamist ei mõnagi ära teha suudetud on. Nii on walituse poole rea märguärjadega efinetud optantide waranduste kohaletoimetamise asjus Wenemaal, mis mitmeti wäestawid ferrealduki kiirendanud. Wajanduslike olukorra tõstmiseks on põllutööstusministeeriumilt 180 normaali talukohta saadud, mis optantidele wäljalagamiseks määratud. Seni on wälja antud 92 talukohta. Wajanduslikustega on uueks tegewusaastaks 114 liidu liiget efinenud.

Pikemaid mõttevahetusi sünnitas optantide waranduste wäljamoe korraldus Wenemaal.

Juhatusse waliti liidu lahkunud juhatuselge Turma tagasi, uuteks juhatusel liikmeteks waliti Sinim ja Reema. —2—

Põhja-Eesti põllumeeste päew

peeti eila end. „Nootuse“ ruumides, Gonsiori tän. ära. Päewakorras oli terve rida reeraste mitmesuguste, põllumeeste eluise puutumat kühmuse üle koosoleku juhatajaks waliti R. Lommann (Wäänemaal), sekretäriks A. Adler.

Õjandajad põllumehe oli ilmunud wähe.

Põhja-Eesti põllumeeste felftelli peakoosolek

peeti ära 1. aprillil, Tallinnas, „Nootuse“ felfti ruumides.

Koosolek, mille algus kella 12 peale määratud oli, algas alles kell pool 2, milleks ajaks ka koosolekule olid kogunud umbes 30 ehitajat 7-me felfti poolt. (Üleüldse on praegu felfteliis liikmeteks 34 põllumeeste felfti).

Koosoleku aitas põllumeeste felfteliis nõukogu esimees A. Saar, keda ka koosoleku juhatajaks waliti; kirjatoimetajateks waliti A. Johanson ja A. Adler.

Uuteks felfteliikmeteks wõeti wästu: Marbu-Kolowere põllumeeste felfti ja Wutula põllumeeste felfti.

Felfteliisil läinud aasta tegewuse aruanne — kandis ette A. Jürmann. Läinud aastal paranes felfteliis tegewus luntawalt. Wasta jooksul palgati 11 uut instruktori juure, nii et aasta lõpul igas maakonnas üks põllutöö ja teine karjakaswatuse instruktorige tegutsesid; peale nende olid veel üldiseks tarwitamiseks hobusekaswatuse, aiatöö, majapidamise ja majinate instruktorige ja maaparanduse alal üks instruktorige-tehniker.

Maaparanduse wästu oli põllumeeste seas jälle suuremat huwi märgata, nii et felfteliis juures endiselt edasi töötawa maaparanduse büroo tegewus järjelt suurenes, kuid et ainelistel põhjustel seal ainult üks tehniker ametis oli, siis jõudis see maewalt liht wäitset osa kõigist soomitud tööstest teostada. Peale sõjaajal pooleli jäänud maaparanduse tööde jatkamise ja lõpule wimise oli suuremat nõudmist ka uute eeltööde peale märgata.

Läinud aasta märtsikuu korraldas felfteliis Põhja-Eesti põllumeeste päewa, kus agronomilise abiandmise ja Eesti põllumajanduse arenemise sihtjoonte üle lähemas tulewikus seisuks wõeti. Samuti korraldati ühes Wduna-Eesti põllumeeste felfteliisiga instruktorige kursusi, et ametis olewaid instruktorige paremini ettevalmistada.

Felfteliis poolt peetakse ülewal praegu ka põllutöö-felftkooli Wäneda mõisas. Ka on wäljaantud ajakirja „Põllumees“ mille lugejate arw järjekindlast kaswab.

Kaasa käibikali oli eelmise aastaga wõrreldes pea wiie kordseks tõusnud, sest et peale maakonnawalitustele, felftide ja ühikustele toetuse tuli felfte 799.370 marka juurune abiraha walituse poolt. Sisfetele kute üldsumma wälitas 1.016.673 marka peale, wäljaminekute summa 1.064.386 mrf. 25 penni peale, nii et aasta algul olem 30.000-margaline puudujääk aasta lõpuks 47.713 mrf. 25 pn. peale tõusis.

Läinud aasta jooksul on toimepanud 81 põllumajandusliit kursusi, kus felfteliis instruktorige ettelugemist pidasid, ning millest üldse 4841 isikut osa wõttis. Neist kursustest oli: põllumajandusliit — 45 (2730 osawõt.), karjakaswatuse kursusi — 15 (1049 osawõt.), aiatöö — 9 (554 osawõt.), majapidamises — 6 (252 osawõt.), hobusekaswatuses — 5 (228 osawõt.) ja julgaja wälteloomakaswatuses — 1 (28 osawõt.). Maakondade järgi on kursusi toimepanud Wäänemaal — 25, Wirumaal — 19, Järwemaal — 16, Harjumaal — 12, Saaremaal — 9.

Tegewuse aruanne ühes kassa aruandega kinnitati koosoleku poolt.

Käesolewa aasta tegewuskawa ja eelarwe

kandis ette Jürmann.

Käesolewa aasta tegewuskawa oleneb juuresti ära eelarwest mis aga kaunis suure puudujäägiga kokku on seatud. Tuleb selle eest hoolitseda et igas maakonnas felfteliis instruktorige oleks, peale selle peab ka felftkohas instruktorige arwu suurendama, eriti majapidamise alal. Ehitus-instruktorige ei suudeta palgata, ehk see küll wäga tarwili oleks — otstarbekohaste ehitusplaanide wäljatöötamiseks; samal põhjusel kaotatakse ära ka ehitusbüroo.

Eelarwes on wäljaminekuid 2.041.760

Eesti Bunase Riigi pidu,

mis laupäewa õhtul „Estonia“ mõlemas saalis ära peeti, wõib aineliselt enam-wähem korraldunud lugeda.

Ruigi publikumi sel määrat ei olnud ilmunud, nagu soowitaw oleks olnud, wõib Bunane Riik, nagu ustataval poolt kuuleme, mõne sajatuhandelise ülejäädiga rehkendada.

Arwatakse, et publikumi tagasihoidlik pidust osawõtmine olnud tingitud sellest, et pilettide eelmisest küllalt hästi ei olnud organiseeritud.

Wendel aga, kes pidule ilmunud olid, ei jäänud eeskawa täitmise ja hea tuju juh-tes midagi soowida.

marja ettenähtud, ja kui sisfetele kute hulka ka kawatsetawad malituse ning teiste ajutuste toetusrahad arwata, felftib iftagi 308.076-margaline puudujääk.

Käibikafimiste all eelarwe üle, tõstetaks ülesse küsimus, kas wäestawad neeb teated üle, et põllumeeste felfteliis juhatus oma summadega toetab ka poliitilisi organisafioone — „põllumeeste kogusi“, mille peale Jürman wästab, et mingisugust ühendust põllumeeste felfteliisil — „põllumeeste koguga“ ei ole, ning on saadetud neile ainult soowikorra instruktorige mitmesuguseid kursusi korraldama.

Eelarwe kinnitatakse ettepanud kujul. kusjuures nõukogule ühes juhatuslega õigus jätatakse eelarwet võimalikul korral, tarwibuse järgi suurendada.

Ka põllutöö ajakirja „Põllumees“ eelarwe, mis 1.153.200 mrf. peale tasakaalu wõidud, kinnitatakse.

Ülewaaate põllutöö felftkooli tegewusest

andis koolijuhataja hra Erma. Waremalt töötas kool Tallinnas ning alles minemal aastal sai kool Wäneda mõisa ülewõidud. Mõnes tuli seal mitmed tarwitatud hooned juure ehitada ning felfteada õpelasid, õpetajate ja õpilaste korterid, töökoiad jne. mis kõik felfteliisil juuri wäljaminekuid nõudis. Praegu õpivad koolis peale 100 õpilase, neist pooled naisterahwad, kõik tegelikkude põllumeeste lapsed. Sumel tulewad õpilastele praktilised tööd, nii kaabetakse eefimele klassi õpilased harjutustaludesse mõõda Eesti laiadi, osa wanemaid õpilasi jääb kooli juure praktilisi töid tegema, kuna aga õpetajad Soome sõidawad.

Wõõdaläinud aastal on kool põllutööstusministeeriumilt abiraha üle 900.000 marka saanud, kuna käesolewal aastal on seda eelarwes ainult 676.000 marka ettenähtud. Wäänemaastene eelarwe on 1.592.066 mrg. peale kokku seatud, kusjuures puudujäägi suurus 293.000 marka on.

Ühtlasi kanti ette ka Wäneda mõisa pidamise aruanne.

Praegu on kooli käes tarwitada Wäneda mõisa liida ühes mõisa hoonetega ning tarwili felfte heina- ning karjamaadega. Ka on mõisas wiinawabrik, mis koolile peafisfitefulef-aafikaks on. Wäänema kawatsetakse ajada ligi 550.000 kraadi piiritust. Mõisa heinamaad ning kari on wäga wilkjad, kuid edaspidi loobetatakse neid kõrgemale järjele tõsta.

Aruanded kiideti koosolejate poolt heaks, samuti ka kooli 1922. a. eelarwe.

Järgmise päewakorra punkti all tuleb arutusele

proeguse felfteliisireorganiseerimine ning uue põhikirja wastu wõtmine,

mille all etteantakse mõttes mõlemi, j. o. Põhja- ja Wduna-Eesti põllumeeste felfteliis ühinemise poolt. Need mõlemad felftid felftiid Wene ajal, üks Liivi, teine Eesti kirbermangus, kuid sarnane lahus töötamine on ainult lahjulit ning tegewust halwaw mõlemale felftile. Wduna-Eesti põllumeeste felfteliis peakoosolek oli juba waremalt otustanud ühineda, misjaguse otuse ka Põhja-Eesti põllumeeste felfteliis peakoosolek wästu wõttis. Samuti wõeti wästu ka felftele hõhane uus „Eesti põllumeeste felfteliis“ põhikiti.

Felfteliisil liikmemaksu otustati kõrgendada. Senini oli liikmemaksu määraks 125, 250 ja 500 mrf., felfti pealt — liigete arwu järele. Et sarnane maksuäär wäga wäike on, määrati käesolewa aasta liikmemaksuks felftidele — kellel alla 100 liikme — 250 mrf., kellel 100—200 liiget — 500 mrf. ja kellel üle 200 liikme 1000 mrf.

W a l i m i s e b.

Enne walimistele üleminekut tuleb koosoleku juhataja meelde surma läbi lahkunud nõukogu liiget R. Romi, kelle mälestust koosolek püstitusmifega austab.

Nõukogust liiju läbi wäljalangenud liikmed: Lommann ja Bloompuu walitakse tagasi. Uuteks liikmeteks walitakse W. Brindfeldt.

Revisjoni-komisjoni walitakse ka wästab: Wlmann, Roff ja Gutmann tagasi.

Põllutöökooli kuratootiumi liigete hulgaft on loosi läbi wäljalangenud riigivanem R. Wäts ja Simmermann. Wemele walitakse Sijmer ning riigivanem tagasi.

Käibikafimiste all mingisugust uut küsimust ülesse ei wõetud, mis järele juhataja kella pool 5 ajal koosoleku lõpetas.

—5—

Tented maafondadest.

Särvamaalt.

Maafonnandufogu koosolek,
mis eialgu 27. märtil pidi arupeatama, on 7. aprilli peale edasi lükatud. Põhjuseks on see asjaolu, et maafonnawalitjuse esimees maafonna puudujääkide asjus peetavale nõupidamisele sisetministreeriumi kutsuti. Ei just eelarve koosoleku peapunkti oli, siis oli muudugi sündsam walitjusega läbirääkimiste tagajärgi ära oodata.

Uus rewisjoni kaebus riigikohtusse.

Rahwre-Paide rahufogu otsustas 7. det. l. a. Järwa maafonnawalitjuse otust 11.11.22 m. d. planeeritud kohtadele kandidaatide nimekirja kinnitamise asjus sel kujul muuta, et Erich Engelhardt 11.11.22 m. d. maafonnawalitjuse tule üles võtta, kandidaadiks iibe niisuguse koha peale kinnitada, mis maareformi teostamise määruste par. 66 alusel sama määr. par. 67, 2. jagu ja maafonduse p. 20. ettenähtud korras wäljaandmisele määratud.

Selle rahufogu otsuse vastu on Järwa maafonnawalitjuse riigikohtusse rewisjoni-kaebuse sisse andnud, mis järgmiselt põhjendatud:

Kaebaja Engelhardt nõudnud kandidaatide ülesseadmisel kohta nr. 1, misjagune koht aga wäljaandmisele ei kuulunud, teist kohta aga ei soowinud, mispärast wäljandufogu teda kandidaatide nimekirjast wälja jättis. Oma kaebuses Järwa maafonnawalitjusele protesteeris kaebaja wäljandufogu otsuse vastu ja palus seda muuta, ning ennast ifta weel nr. 1 koha kandidaadiks määrata. Maafonnawalitjuse wäljandufogu otust, mis maareformi määrustega täiesti

koostöös oli, muuta ei saanud.

Kaebaja wolinil oma kaebuses rahufogule on eialgset nõudmist suurendanud, awaldades nõudmist koha nr. 1 peale ja juhtumisel, kui see korda ei lähe, siis mõne muu koha peale.

Laadalaühingud.

Laadapäewa õhtul, 28. märtil oli Paide trahteris „Särvamaas“ kahe kõrtisõbra, endise kohalise kriminaalpolitsei ametniku L. ja iibe siinse elaniku mahel sõnawahetus tekkinud, mille tagajärjel esimene taskust braunungi mõtnud ja wastase peale sihtides kolm pauku lastnud. Trehwas ainult üks kuul, ja seegi õnnelombel ainult kerget küljehaamata tehes, nii et haamatu, keda koha peale juhtumist maafonna haigemajasse toimetati, jige warsti paraneb.

Kasja, kes tugewasti purjus oli, ünnis peale teo kordajast kriminaalpolitseisse ja teatas oma kurtisõst. Kojale on seaduslik käit antud.

Samal päewal oli weel paaris kohas tühjalt sõnawahetust ja kofelust, milledest iibe juures ka weidi rewoherdatud.

Üleüldse peab tähendama, et trahterite arwamisega rahurikkumiste ja kõiksugu larmide arw trahterites enestes ja ka linnas palju on kaswanud. Suuraks wõiks Paide koha waga palju, on nagu teatav kiit inimesi tekkinud, kes kõrtist omale teise kodus leidnud, ja päewagi sees wiibimata ei ole.

Ra uubis.

Senini oli Paides iiksainus moorimees, kuid neil päewil sigines talle wõistleja juure — Paidele suure uudisena muudugi.

—ooo—

Eädne maafonnandufogu koosolek 30. ja 31. märtil.

(Järg).

VIII. Arstide palgafõrgenduse nõudmine.
Maafonna arstid Eänemaal on nõuet awaldanud, et nende palga kõrgendataks. Maafonnawalitjuse esimees ettepanekuga arstide palga kõrgendada 4000 mkr. peale kinnis, tingimisele, et jaost. terwishoiu arstid annaksid prii arstid maafonna olemasolewale maafonnawalitjuse teenijatele ja ametnikkudele, sellega ka kõigile õpetajatele. Asja läbi arutamisel soowitatakse iidsi arstide abiammiste taju normeerida ja puudutakse ka maafonnawalitjuse terwishoiu osakonna juhataja küsimust, kelleks teatamasti üks maafonnawalitjuse liige on. Wiimase asjaolu kohta annab maafonnawalitjuse esimees seletust, mis arupärijaid täitsa rahuldab. Põllumeeste poolt tehakse ettepanek arstide palg 3000 mkr. peale kinnis findlats määrata. Sääletamisel wõetakse vastu wiimane ettepanek (3000 m. kuuks). Maafonnawalitjuse koostataks wälja töötama arstide abiammiste iidsi tasunormid.

IX. Juriidiline büroo.

Nõufogu endiste soowide kohaselt esineb maafonnawalitjuse maafonna juriidilise büroo awamise ettepanekuga. Källe tekib nõufogus wastuwool, büroo awamise suuri kulufid karts. Oise ägedalt toonitakse, et see ainult maafonna ametnikkude arwu suurendamine on. Kindlasti toetawad aga maafonnawalitjuse ettepanekut sotsialdemokraadid. Tööerakondlased kordamad, et kawatsetaw juriidiline büroo praeguse maafonnawalitjuse juures kullalt erapooletumalt ei suuda töötada, waid wafema rahwafihhi huwid hoolelusesse jätaw. Waielused lühemad ägedaks; räägitakse ja hiiutakse läbi. Juhataja ei saa enam korda pidada ja lõpetab sellepärast järsku koosoleku.

Peale iihikist wahetega algab koosolek uuesti. Sääletamisel jääb maafonnawalitjuse ettepanek — juriidilist büroo awada — wähemusesse, seega ka büroo awamata.

X. Laadamaafund.

Walla omawalitjuse tegelaste koosoleku otjuse põhjal 5. märtil 1922 esineb maafonnawalitjuse ettepanekuga, senist laadamaafund määr 50% wõrra wähenemada ja wallawalitjusele mõimalus jätta soowi korral laadamaafund hoopis ära jätta. Maafonnawalitjuse ettepanek jääb hääletusel wähemusesse. Nõunikkude poolt tehakse uus ettepanek — maks loomade pealt ära jätta, muu kauplemise ja lühustuse peale maks endisesse jätta. Selle ettepaneku hääletamisel langeb hääled poolteks — 7 ja 7, seega ettepanek wastuwõtmata ja laadamaafund määr jäid endisesse.

XI. Miskoholi müüki ei lubata.

Maafonnawalitjuse kannab nõufogule ette

fustamifeks ette kohanil Kullmann'i palme, temale lubada Riigisa olemis alla ja weini-poe awada. Luba andmise korral tuleks temalt kassolema aasta eest 50.000 mkr. trahterimafund nõuda ja õllepoode koha kaitwad sunduslikud määrused wälja tõstada. Nõunikkude poolt toonitakse, et kord juba otjuse-õud on Eänemaal alkoholi müüki mitte lubada, nii ei wõiks ka Kullmanni palme koha kahte arwamist olla. Wahetepal saab teatamaks Riigisa wallandufogu otjuse, Riigisa walla piirides igasugune alkoholi müüki ära keelata ja iidsi senised müügikohad sulguda. Sellega langeb küsimus iiseneft päewakor-raft ära.

XII. Maafonnandufoguliigete sõidu- ja päewarahad.

Maafonnawalitjuse kannab kohanikkude soowil nõufogule ette küsimuse nende maafonnandufogu liigete sõidu- ja päewarahade maksimise kohta, kes wäljaspool maafonna piire elawad. Küsimuse ülewõtmise tekitab nõufogu pahemas tiinas ärewust. Mingit ettepanekut ei tehta. Wiimaks tehakse ettepanek päewakorras edasi minna, kuid hääletusel jääb see ettepanek wähemusesse. Tekib piinlik seisukord. Ei teata kuidas küsimusest iile laada. Tehakse ettepanek koosolekut lõpetada. Ka seegi ettepanek jääb wähemusesse. Jäetakse terve asi sinna paika ja wõetakse järsku uus punkt käjile.

XIII. Haigemaja taks.

Esimees kannab ette maafonna haigemajade taksu taksid, mis maafonnawalitjuse poolt wälja tõstetud. (Need on ajalehtedes warem awaldatud.) Tehakse ettepanek waestele, keda wallandufogu selleks tunnistab, 25% maks-woft taksist hinnaalandust lubada. Ettepanek wõetakse vastu.

Koosolek lõpeb õhtu kell 1/2 12 ja järgneb teisel päewal.

(Järgneb.)

Kool.

Palgamaafundist õpetajale.

Õpetajate, eriti maafondide õpetajate majanduslikest seisukorradest ja palgatingimistest on wiimase ajal palju juttu olnud; on püütud tõendada, et just maa õpetajate palgatingimised uue palgaseadusega kade-istamisäärilisteks on tõusnud. Misjagustes oludes maa õpetajail mitmel pool tuleb töötada, sellest kõnelewad allpool toodud teated.

Wirumaalt kirjutab õpetajate liidule K—mle algkoost õpetajate:

„Sageli wäljastamine filmis ainult

tiigisummade arwel, millest waewalt soola-leima jaoks jattub (2500—1950 marka kuus). 80% elufalliduse liisa on maafonnawalitjuse poolt kolm kuud saamata. Waid, majandus-liste kulude kandja, kelle arwel ka 20% õp. palgast, ei täida oma kohust. Riite muretsemine on korratu; petroleumi ei ole kool kassolemal õpeaastal mitte tilka saanud. Õpeabindude, nii ka kaitöö jaoks raha ei anta. Õpetajate 20% palga arwel teeb waid omale kissetulekut. Wõõdalaimud 1920/21. õpeaastal olid kooli majanduslikest kulud (kütte ja walgustus) õpetajate õlgadel. Täna wu tuleb asi niisamuti wälja, kui kõrgele kruitud korteri iür oludele wastawale normile tuua. Mina, näituseks, maksan kahetolise korteri eest umbes 1000 marka kuus (ilma kütte ja walgustusega) kina waid iile kooli jaoks terve maja iürib (kassid ja õpetaja korter) ja selle eest 3000 marka iüri maksab.

Kassolema õpeaasta algusel, kooli hoole-fogu otjuse, otstin koolile õpeabindusid 2995 m. eest. Et hoolekogul raha puudus, maksin arwe omast käest. 27. nov. 1921. a. sai arwe P—mse wallawalitjusele wäljamaafundifeks ette pandud. Wallawalitjuse andis asja nõufogule harutada, kuid siiajani ei ole see weel läbi maadatud. Kuulba on, et waid arwe maksimisest tahab loobuda. Wallandufogu otjusest koolile anda 20 n. petroleumi aastaks. (1) Selle üle awalbasin protesti, mille maafonna w. haridusosakonnale ära laastin 4. jaanuaril s. a. Protesti teiab wagu si osakonna kalemil all.

Õpetajad on kahe tule mahel, iihelt poolt walitus tööd ja täpipealsust nõudes, teiselt poolt majandusline tühius, mis tööd takistab, osalt koguni wõimataks teeb.

Wirumaalt J—ku wallast kirjutatakse:

„Õpetajate palgake kättesaamises on mitmesuguseid wäärnähatusi ilmifis tulnud. Riit näit. kadus terve walla õpetaja õtkoobrikuu palk wallawarwema hooleluse tagajärjel ära. Niiud, 3. märtil jäi wallasekretääri poolt koolimanagerimise 11.444 marka 40 penni edasiandmata, mille tagajärjel 13-nest õpetajast 6 ilma palgata jäid.“

Eänemaa õpetajad teatamad:

„Palgamaafundine Eänemaa õpetajale on wiimase ajal äärmiselt korratu. Riit saadi jaanuarikuus põhipalk ja weeburikuus elufalliduse liisa alles märtsikuus kessel kätte. Weeburikuus põhipalk on praegu weel saamata.“

Marwa iimbruskonna ja Muistwee (Tartu m.) õpetajad kaebawad, et neil 20% palgast korterirahana kinni peetakse, kuna korteri muretsemifeks naturas sõrmegi ei liigutata.

Need on mõned iseloomulifemad nähtused; selletaolifid kaebused õpetajate hulgalst tuleb igapäew.

Cesti wabariigi ehtajad wäljamal ja nende aadressid.

Ameerika iihisriigid:

Konsulaat: New-York, City, 38 Wall Room, Room 417. Tel. adr.: „Saatkond New-York. Konsul Nikolai Rõstner. Sekretäär Hans Reote.

Austria:

Saatkond: Eitaja: R. Menning (elab Berliinis, Silbebrandstr. 5) Konsulaat: Wien I, Rotenturmstr. 29.

Konsul: (hon.) ing. Erich Andresen.

Aserbeibshani:

Diplomaatiline efitus: Baku. Diplomaaatiline konsul A. Pnur.

Belgia:

Saatkond: Eraforraline jaadif ja täiedigust. minister R. R. Pusta (elab Pariisis, Rue de l'Alboni). Konsulaat: Antwerpen, 25 St. Thomas Straat. Konsulaar-agent M. Hertsjens.

Daani:

Konsulaat: Kopenhagen, Ulfalagade 18. Tel. adr.: „Saatkond Kopenhagen“. Sekretäär Kriifmann. Konsulaat: Aarhus, St. Lorb 7. Konsul (hon.) A. A. Dreger.

Konsulaat: Gelsingör, Sol-laendse Wõlle. Konsul (hon.) R. J. Rallenbach.

Gruusia:

Diplomaatiline efitus. Tiflis. Diplomaatiline efitaja S. Paul. Konsulaat: Batum. Konsul ing. Blumberg.

Konsulaat: Suhum. Konsul Michelson.

Inglismaa:

Saatkond: London. S. B. 7, Queen's Gate 167. Tel. adr.: „Saatkond London“.

London“.

Täiedigust. minister ja eraforraline jaadif Dr. Kallas.

Konsulaat: London. S. B. 7, Queen's Gate 167. Konsul Rub. Möllerfon.

Konsulaat: Leith 2, Commercial Street, firma Ellingsen ja Co. Konsul (hon.) R. E. Ellingsen.

Konsulaat: Hardeen. Mari-shall Street 59, firma W. Leslie & Co. Konsul (hon.) George Hall.

Konsulaat: Hull. Commercial Road, Ellerman's Wilson Line. Konsul (hon.) G. S. Little.

Konsulaat: Manchester. Ralaine Bank Buildings, 10, Norfolk Str. Konsul (hon.) James Caro.

Konsulaat: Dunee. 33, Commercial Str. firma Nairn & Co. Konsul (hon.) R. R. Nairn.

Konsulaat: Liverpool. 38, Nelson Street. Konsul A. B. Timult.

Konsulaat: Swansea. 8, Somerset Place, Austin & Silcocks. Konsul (hon.) Ryland Thomas.

Konsulaat: Glasgow. 124, Broomielaw, Armour & Co. Konsul (hon.) L. W. Armour.

Konsulaat: Southampton. 6, Canute road, Sandell Bros. Konsul (hon.) G. W. Sandell.

Konsulaat: Cardiff. 2, Ebelyn Street. S. D. Stray Ltd. Konsul (hon.) E. Gerhard.

Konsulaat: Fomeh. c/o Hannah, Samuel & Co. Konsul (hon.) S. J. Samuel.

Konsulaat: Donver. c/o J. W. Prescott & Co. Konsul (hon.) E. J. Prescott.

Konsulaat: West-Partlepool. Royal Chambers, firma E. S. Casper. Edgar & Co. Konsul (hon.) E. S. Casper.

Konsulaar-Agentuur: Alia. The Shore c/o Alia Coal Co. Ltd. Konsulaar-agent John D. Ure.

Konsulaar-agentuur: Burtisland. C/o John Connel & Son. Konsulaar-agent James A. Connel.

Konsulaar-Agentuur: Dehfil.

Konsulaar-agent Dab. Dewar.

Konsulaar-Agentuur: Donesj.

Garrower, Welsh & Co. Konsulaar-agent D. Garrower.

Konsulaar-Agentuur: Grange-

mouthe. Charing Cross, c/o John Denholm & Co. Konsulaar-agent D. Mac. Jntosh.

Erifi asumaades:

Konsulaat: Sydney. 4, Bridge

Street, Australia. Konsul (hon.)

Har. Lanner.

Itaalia:

Saatkond: Rooma 26, Via Cola di

Rienzo 19. Tel. adr.: „Saatkond

Roma“. Täiedigust. minister ja era-

forraline jaadif R. R. Pusta (elufiht

Pariisis. Sekretäär (vacant).

Konsulaat: Genua. Konsul

Christophe Rielland.

Kirima:

Konsulaat: Belfast. 75—77, Cor-

poration Street, John Burke & Co.

Konsul (hon.) Sir John Burke.

Latwia:

Saatkond: Riga. Skola eela 13,

Tel. adr.: „Saatkond Riga“. Erafor-

raline jaadif ja täiedigust. minister

Julius Seljamaa.

Konsulaat: Riga, Skola eela 13,

Konsul Karl Mägi.

Konsulaar-agentuur: Lufe (Räti-

Walf). Konsulaar-agent M. Stafens.

Cesti-Walf, Waffali t. nr. 60.

Leedu:

Saatkond. Rowno. Laisbes Aljea

60. Eitaja A. Schmidt.

Norra:

Beakonsulaat: Christiania, Skipper

Gatan 29. Beakonsul (hon.) Mich.

Bjerde.

Konsulaat: Bergen. Postbox 166,

Tel. adr.: „Rarspeter Bergen“. Kon-

sul (hon.) Lars Peterfen.

Konsulaat: Trondhjem. Olaf

Trygvesjens gt. 1. Konsul (hon.)

Bernh. Brekke.

Poola:

Saatkond: Warslam, Hotel Euro-

peiski 233 (Warslam) (ajutine aadress).

Eraforral. jaadif ja täiedigust. minis-

ter A. Hellat.

Konsulaat: Dantsig. Langenmarkt

18, Disconts Bank. Konsul (hon.) B.

Konsul.

Estonia teater

Esmapäeval 3. aprillil

"Ülesõusmine"

Draama viies vaatuses Tols-
tot romaani järel.

Algus kell pool õhtul.

1001

Draamateater

Reedel, 7. aprillil
Eftendus.

N. Sewreinowi

"Kõige tähtsam"

Ühele toimõõdia, teisele draama.

4 vaatuses.

Tõlkinud A. S. Lammisaare.

P. Seppa lavastus.

A. Luurandi dekoratsioonid.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed eelmisel iga päev
kella 11—1 e. l. ja 6—8 õhtul
Draamateatri kassas.

Estonia kontsertsaal

Esmapäeval, 3. aprillil

Tallinna kõrgema muusikakooli
professor

Pr. Kamul'i

kolmas loeng aine üle

"Muusika ja elu"

Esitawad: Majakl pärast klas-
siku (liitla ja draama) ja —
uuemad wõlud muusikas (mo-
dernism).

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed: sõrandal 100, 75,
50 mk. rööul (tooliõpilastele)

20 marla.

1100

Raamatupidamise

kursused

6. Pärnu mnt. 16

Kirikusuuri omanikkole.

Sans Margens.

794

H. Reichenb m

igawene postiametnik, tarwitab
hädasti perele

korteri.

Kas ei leiduks mõnda wana
tuttawat, kes wõiks anda eht
teatada, kudas wõib korteri
saada. Adress: Tallinna pea-
postkontor.

1083

Jälemüüjatele!!!

Olen saanud ja müün wabrikute
ehitustel juures walitus:

Leerikaarte, kun-
stikaarte, õliwä-
rwi ja teisi kunstipilte ja
laste reliefspilte

M. Leiner,

Tallinn, Piltiäls nr. 2.

1097

"Kõrguse päite"

on kohale jõudnud.

Dr. Harry Goldberg

Pilt tän. 49.

1088

Ammaemand

Mender

W. Pärnu maantee 19, krt. 8.

1015

Estonia kontsertsaal.

Keskpaewal, 4. aprillil

Tuntud Metropolitan—
(New - York), La Scala
(Milano), S. Carlos (His-
pabon) ooperi lauljanna

Anna Meitshiti

(kontra-alto)

laulude-õhtu

6. aprillil s. a. kell 10 hommikul saab
linna tööhoois W. Rannawäraw nr. 8

3 tööhobust

1109

Stott & Co. Ltd. "NARVA"

wõtab kaupad wastu kunni 6. aprillini s. a.

Liverpoolist — Tallinna toomiseks. Kaupad palutakse üles
anda: Soh. Pika & Pofad,
Tallinn, uus wulits nr. 14. Kõnetraadid: 266 ja 348, eht Ing-
liismaal W. H. STOTT & Co. Ltd., 17, Fenwick Street Liver-
pool. Telegrammide aadress: Stott — Liverpool.

1104

Rütteainete leffkomitee liitwideerim. komisjon

teatab seega, et 8. aprillil s. a. kell 10 homm. Lapa-
Narwa liini woliniku kantselei juures, Sonda jaama
lähedal

enampakkum. teel

kohe maksetawa raha eest saab wälja müüda;

Raeru, rullijahu, tangu, heeringaid, filxu, sealihha
soolatud ja suitetatud, õliskondi, tulla nahla, uusi pool-
saapaid, kirweid, labidaid, pöiksaage ja muud kraami.

Kui 8. aprillil kõik kraamid ei peaks ära müüda
saama, siis testab enampakkumine järgmisel päewal
edasi.

888

Rütteainete leffkomitee
liitwideerimise komisjon.

Cesti Pant

Krisesis 28. webruaril 1922.

Activo.

Passivo.

Kassa ja jookswad arwe	236.285.861.77
Soiufummad wäljamaal	109.806.846.—
Wäliswaluuta	182.569.061.69
Wäärtpaberid	7.105.185.—
Caenud	1.813.070.434.29
Korresp. "Soro"	137.837.409.80
Korr. "Rofiro"	857.620.146.72
Wäliswaluuta	495.457.556.52
Wäliswaluuta	1.266.322.90
Wäliswaluuta	35.881.963.04
Wäliswaluuta	2.881.443.291.21

Wõikapitaal	250.000.000.—
Tagawarapitaal	10.674.151.73
Wangatähete arwe	70.000.000.—
Soiufummad jookswad arwe	1.018.096.396.72
Korresp. "Soro"	238.339.263.18
Korresp. "Rofiro"	103.107.096.86
Wäliswaluuta	341.446.359.99
Wäliswaluuta	196.428.011.46
Wäliswaluuta	191.689.441.86
Wäliswaluuta	11.462.414.74
Wäliswaluuta	26.163.673.32
Wäliswaluuta	155.432.778.39
Wäliswaluuta	2.881.443.291.21

Depoos wõttakst Mr. 715.566.818.18
Zinkaso dokumentid " 11.282.620.92
Wõetud aja. armestatud
4535 hõbe = Mr. 849.015.499.08

Zuhatus: E. Kule, S. Stäwer, E. Sepp.
Raamatupidaja: J. Randmer.

Pant wõtab raha hoiule jookswale arwele ja tähtaja
peale, — makstab 5—6 prot. Diskonteerib welslib ja
annab laenuid, — wõtab 7½—8 prot. Ostad kulda
ja hõbedat. Ostad ja müüb wäliswaluutat ja toi-
metab kõiki panga operatfloone fise- ning wäljamaal.

1097

Klaweril hra Mamontow

Esitawad: Händel, Beethoven,
Gretel — aariad; Schubert, Schu-
mann — Glinia, Rubinstein,
Tscherepnin, Rimski — Korjatow,
Tanejew j. t. laulud ja romansid.

Algus kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 50—350 margani eelmüügil
Estonia teatri kassas. 1034

enampakkumise teel ära müüda

Teadaanne.

Rütteainete leffkomitee liitwideerimise komisjon

annab seega teada, et 6. aprillil s. a. kell 10 hom.
Rüttekomitee ladu ruumides, Tallinnas, Uues Sadamas
enamp. kohe maksetawa raha eest wälja müüda saab:

umbes 6200 paari uusi poolsaapaid

(tant.) tallanahla, malm hambarattaid, mulla labidaid, sepa
haamreid, labida warfi, kirlad, kirweid, pöiksaagisid,
kärurattaid, soola, talu, seepi, lauataalusid, pesu
riiet, kääwa, wanu saawiliseid, turbalabidaid, wilja
kottisid, puldanist pluuseid ja pütsid, õmbusenüiti, maa-
puurisid, hobuse riistu, raud poltisid, rauda, Ingliise
shewiol riiet, otre, tangu, rullijahu ja muud kraami.

Kui 6. aprillil kõik kraam ei peaks ära müüda
saama, siis testab enampakkumine järgmisel päewal
edasi.

893

Rütteainete leffkomitee
liitwideerimise komisjon.

Rütteainete leffkomitee liitwideerimise komisjon

annab seega teada, et selle komitee kases rendi peal ole-
wad Pärnu linna Sanga mõisa, Rarja mõisade, W-
laste ja Sanga

rendilepingud,

mis weel 11 aastad edasi kestawad, soowijatele foot-
late tingimistega edasi antud wõiwad saada, kõige
Rüttekomitee paralt olewa inventaariga eht ilma
inventaarita.

Lähemaid teateid saab Pärnu maakonna Rütteko-
mittee wolinikult, Pärnu linnas ja Rütteainete leffko-
mittee liitwideerimise komisjonist, Tallinnas, Weri-
puiestee 15, kuhu ka kirjalikud pakkumised hiljemalt
kunni 10. aprillini s. a. saata tulewad.

1105

Rütteaine leffkomitee
liitwideerimise komisjon.

Rütteainete leffkomitee liitwideerimise komisjon

wõtab müürimise jaoks

1 wagon kustutamata luoja

Pakkumised ja proowid ära anda Komiteesse (Weri-
puiestee nr. 15) kunni 7. aprillini s. a. kell 10 hom.
Pinnad määrata fco laiaroop. wag. Tallinn eht Elamaa.

Teadaanne.

Rütteainete leffkomitee liitwideerimise komisjon müüb
awalikul suuõnalisel enampakkumise teel 10. aprillil s. a. kell
10 hommikul Tallinnas, Rütteainete leffkomitee ruumides, Weri-
puiestee nr. 15, Wõsu - Pidaspea - Kapurla randades olewad
umbes:

892 i. f. põletispuid 4224 tükki männa- ja kuuse- palke.

1045

Enampakkumisele osawõtta soowijail tuleb enne pakkumist
kantsjonis fise maksta 10 prot. alghinnost. Lähemaid teateid
wõib saada Rütteainete leffkomitee liitwideerimise komisjonist.

Suurem krunt Nõmmel

talwemajadega

ja waba korteriga on müüa. Wigemalt Siegeli altfio-
selti direktori juures Tallinnas, Lai tän. 27 (kõnetraat
nr. 182), ja pühapäewal Nõmmel, Rawa t. 6, krt. 1.

1072